

соціалізуватися тощо. Зауважимо, що для людей з обмеженими можливостями також створюється спеціальне обладнання, розробляється спеціалізоване програмне забезпечення, які також підвищують якість життя. Наприклад, програми, які полегшують спілкування або дозволяють не задіювати руки при роботі з пристроями тощо. Однак саме мобільні застосунки є більш доступними за ціновою політикою, вони поєднують у собі візуальну та аудіальну складові сприйняття інформації, що дозволяє впливати на користувача. Отже, у наш час мобільні застосунки є головним інструментом підтримки для людей із інвалідністю. Їх популярність та попит користувачів підкреслюють важливість подолання бар'єрів, з якими стикаються люди з інвалідністю в суспільстві щоденно.

Сучасні бібліотеки мають активно використовувати та пропагувати мобільні застосунки для людей з інвалідністю. Це дозволить користувачам повноцінно отримувати повний спектр бібліотечних продуктів та послуг, відвідувати заходи, отримувати рівний доступ до ресурсів тощо. Використання спеціалізованих мобільних застосунків разом зі спеціалізованим обладнанням та програмним забезпеченням у бібліотечному обслуговуванні не лише надасть змогу людям з інвалідністю самостійно користуватися наявними ресурсами, але й сприятиме особливій підтримці, розвитку інклюзивності, дозволить відчувати себе повноправним членом суспільства.

О. Стольник

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ КОРИСТУВАЧЬКОГО ІНТЕРФЕЙСУ ІНСТИТУЦІЙНИХ РЕПОЗИТАРІЇВ

O. Stolnik

DIRECTIONS OF OPTIMIZATION OF THE USER INTERFACE OF INSTITUTIONAL REPOSITORIES

Інституційні репозитарії (ІР) відіграють ключову роль у збереженні та поширенні наукових досліджень. Проте їхня ефективність значною мірою залежить від зручності використання. Недосконалий користувацький інтерфейс, складна навігація та перевантаженість метаданими є бар'єрами для доступу до наукової інформації. Актуальність дослідження зумовлена значним потенціалом інституційних репозитаріїв як джерел якісних наукових текстів, який залишається нереалізованим через недосконалість користувацького інтерфейсу. Відсутність зручних механізмів пошуку та навігації ускладнює доступ до цінної інформації, що стримує розвиток відкритої науки.

Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо покращення UX інституційних репозитаріїв для підвищення доступності та зручності використання наукових ресурсів. Основні завдання:

- Аналіз проблем користувацького інтерфейсу ІР, зокрема на платформі DSpace, яка є найбільш розповсюдженою в Україні, та виявлення ключових бар'єрів, що перешкоджають ефективному використанню її потенціалу.
- Вивчення міжнародного досвіду впровадження UX-підходів у бібліотечній сфері;
- Формулювання принципів дизайну головної сторінки репозитарію для зменшення когнітивного навантаження користувачів та економії ресурсів адміністраторів ІР, які не мають спеціалізованих знань у сфері дизайну.

Дослідження базується на аналізі наукових робіт, присвячених організації ІР. Вивчено понад 40 бібліотекознавчих досліджень 2010–2023 рр., що висвітлюють проблематику UX в академічних цифрових архівах. Виявлено типові недоліки інтерфейсів, серед яких:

- використання спеціалізованої термінології, що ускладнює навігацію (наприклад, «спільноти / колекції» у DSpace);
 - перевантаженість головної сторінки метаданими, відсутність зрозумілих «точок входу»;
 - недостатня адаптація інтерфейсів під особливості конкретних закладів.
- Для покращення UX ІР доцільно:
- упровадити інтерактивні елементи для полегшення навігації (наприклад, інтерактивний тур для нових користувачів);
 - спрощувати термінологію (наприклад, замінити «спільнота» на «категорія»);
 - здійснювати брендування інтерфейсів відповідно до корпоративного стилю установи;
 - інтегрувати рекомендаційні системи, фільтри та елементи Web 2.0;
 - використовувати A/B-тестування для оптимізації пошукових форм.

Оптимізація UX інституційних репозитаріїв є важливим чинником розвитку відкритої науки. Покращення інтерфейсів сприятиме зниженню бар'єрів доступу до знань, що особливо актуально для України в контексті інтеграції у світовий науковий простір. Перспективними напрямками подальших досліджень є створення шаблонів кастомізації інтерфейсів із застосуванням ШІ та розробка міжуніверситетських платформ для обміну UX-рішеннями.

Є. Борисов

**ЦИФРОВИЙ АРХІВ АНАТОМІЧНИХ 3D-МОДЕЛЕЙ
ДЛЯ ПОТРЕБ ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПЕРСПЕКТИВИ, ВИКЛИКИ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ**

Ye. Borysov

**DIGITAL ANATOMIC 3D-MODELS ARCHIVE FOR TRAUMATOLOGY
AND ORTHOPEDICS UNDER MARTIAL LAW: PERSPECTIVES, CHALLENGES,
AND PRACTICAL SIGNIFICANCE**

Сучасний світ неможливо уявити без цифрових технологій, які відіграють усе більш важливу роль у розвитку різних сфер економіки та господарської діяльності суспільства. Цифрові архіви мають значний потенціал у медичній сфері: саме вони створюють умови для оперативного доступу до актуальних даних, анатомічних 3D-моделей та клінічних рішень, що можуть бути використані для невідкладного лікування, реабілітації або профілактики ускладнень постраждалих від воєнної агресії.

Війна, що прийшла на терени нашої країни, внесла корективи стосовно галузей, у яких цифрові технології виявились надзвичайно важливими й потребують подальшого розвитку. В умовах воєнного стану значно зросла кількість людей із різноманітними травмами. Це потребує швидкого та ефективного впровадження новітніх технологій у медичну практику. Створення та практичне застосування цифрового архіву анатомічних 3D-моделей може стати важливим інструментом для оптимізації лікувального процесу, скоротити час підготовки до операцій, підвищити